

Nepali (Code: 124)
Class – XII
2024-2025
SAMPLE QUESTION PAPER

Time Allowed-3 Hrs

Full marks-80

सामान्य निर्देशन –

- यो प्रश्नपत्र दुई भागमा बाँडिएको छ - भाग एक अनि भाग दुई ।
- भाग एकमा जम्मा दुईवटा मूल प्रश्नहरू (प्रश्न 1 र 2) सोधिएका छन् जस अन्तर्गत 20 वटा बहुवैकल्पिक वस्तुपरक प्रश्नहरू रहेका छन् ।
- भाग दुईमा 16 वटा वर्णनात्मक प्रश्नहरू (प्रश्न 3देखि 18) सोधिएका छन् जस अन्तर्गत आन्तरिक विकल्पहरू पनि दिइएका छन् ।
- प्रत्येक प्रश्न संख्यामा दिइएको निर्देशनलाई पालन गर्दै सोधिएका प्रश्नका उत्तर लेख्नुहोस् ।

| प्रश्न संख्या | भाग – एक वस्तुपरक प्रश्नहरू (व्याकरण र छन्द अलङ्कार) | अंक |
|---------------|---|---------|
| 1 | निम्नलिखित बहुवैकल्पिक प्रश्नहरूका सही विकल्प चुनेर लेख्नुहोस् । | 12x1=12 |
| ii | अलङ्कारको मुख्य काम काव्यको अर्थमा बढाउनु हो । A. अङ्ग B. अंक C. रमणीयता D. असौन्दर्य | |
| ii | शब्द अलङ्कारले महत्त्व दिन्छ ? A. वर्णलाई। B. वाक्यलाई। C. अर्थलाई। D. शब्दलाई। | |
| iii | अलङ्कारले थोरै शब्दमा धेरै प्रकट गर्न सक्छ । A. वर्ण। B. ढङ्ग। C. अक्षर। D. भाव। | |
| iv | “आँखा मृगका झैं चञ्चल छन्” । यस भनाईमा कुन शब्द उपमान हो । A. आँखा। B. मृग। C. झैं। D. चञ्चल। | |
| v | एउटै शब्दमा अर्थ लुकेको भए श्लेष अलङ्कार हुन्छ ? A. एक B. समान C. अनेक D. विवेक | |
| vi | उपमेय भनेको गरिएको वस्तु हो भने उपमान भनेको तुलना गर्न बाहिरबाट ल्याएको वस्तु हो। A. दान। | |

| | | |
|----------|--|--------------|
| | B. वरदान। C. तुलना। D. कल्पना। | |
| vii | छन्दलाई असल ढङ्गले अघि सार्ने काम ऋषि पिङ्गलले गरेका हुनाले यसलाईशास्त्र पनि भनिन्छ । A. ऋषि। B. पिङ्गल। C. वेद। D. धर्म। | |
| viii | छन्दमा रचिएको कवितामा चरणको अन्तिम वर्ण आवश्यकता अनुसार हुन्छ । A. लघु। B. लघु गुरु दुवै। C. ह्रस्व। D. गुरु। | |
| ix | वार्षिक छन्दमा कति वर्णको एक गण हुन्छ ? A. चार। B. पाँच। C. तीन। D. दुरइ। | |
| x | S S I भए गण हुन्छ । A. म। B. स। C. त। D. भ। | |
| xi | “रसिलो भरिलो मधु जीवनको, अति मान यहाँ मनु मानवको । समतुल्य कहीं यस जीवनमा, अहँ छैन कतै अनुकूल छ यो ॥” उक्त पंक्ति कुन छन्दमा रचिएको छ ? A. तोटक। B. शिखरिणी। C. अनुष्टुप। D. उपमा। | |
| xii | कविता भावपूर्ण, लयपूर्ण र मिठो हुन्छ । A. छन्दोबद्ध। B. छन्दोभङ्ग। C. छन्दविहीन। D. छन्दशून्य। | |
| 2 | निम्नलिखित काव्यांश राम्ररी पढ्नुहोस् अनि सोधिएका बहुवैकल्पिक प्रश्नहरूमध्ये कुनै दसवटाका सही विकल्प चुनेर लेख्नुहोस् - | 8x1=8 |
| | राम झैं रवि जानाले कोल्टामा मन्द भैकन । जान-की पद्मिनी हर्न खडा भो हिम-रावण ॥ विहोश भै - ढली - हाली पद्मिनी विकलाऽऽकृति । होशमा किन घुस्रन्थी अर्काका काखमा सती ? दुष्टले पद्मिनी कान्ता हर्नाले विरहाऽऽतुर । दोस्रो राम - सरी सूर्य बने मालिन्य - मन्दिर ॥ | |

| | | |
|-----|--|--|
| | <p>समातेर धनू राशि राम - रूप - दिवाकर । सीताऽऽपुर हुँदै ज्यादै जाँदैछन् की उँधो - तिर ? एतावता बढयो जाडो, थाल्यो त्यो हिम वर्षन । बिलायो कमल - श्रेणी, पुगे श्रीसूर्य दक्खिन ॥ दुःख दुर्भाग्यको धारो ठण्डीका उग्र - रूपमा । खनिँदो छ कठै ! राती लगातार गरीबमा ॥ दुःखीका दुःखको याद भये - देखी अलीकति । दैवले सब उल्टन्थ्यो तत्कालै सृष्टि-पद्धति ॥ ७८ दुःखी गरीबका लेखा नख - देखी शिखा - तक । चर्चरी चिरने पापी हेमन्तै घोर नारक ॥ रातमा घुसदा शीत दुःखीका भित्र आँतमा । दाँतको झगडा हुन्छ को जाने कुन बातमा ॥ कन्था बिकामका भद्दा थाङ्नामा मस्त भैकन । हालका कविजी जस्तै लागे गरिब खुम्चिन ॥ कालो तरङ्ग - सङ्कीर्ण दह झैं पान्थको मन । फोरी नयनको बाँध लाग्यो साहै छचल्किन ॥ घडी - तुल्य पला लाग्छन् वर्ष - तुल्य घडी सब । दुःखी दाहा किटी भोग्छ रातको शीत गौरव ॥ खुम्च्याउँछन् सबैलाई काला दीर्घ विभावरी । कठै ! घोर अविद्याका गहुङ्गा गठरी - सरी ॥ जुन रात - विष हुन्छ दुःखीको प्राण - संशय । सुखीलाई उनै रात सुधाका लहरी - मय ॥</p> | |
| i | <p>उक्त काव्यांशमा कुन खण्डकाव्यबाट उद्धृत गरिएको हो ?</p> <p>A. ऋतु संहार । B. ऋतु विचार । C. ऋतु राग । D. ऋतु वर्णन ।</p> | |
| ii | <p>यस खण्डकाव्यका रचयिता के हुन् ?</p> <p>A. आदिकवि भानुभक्त आचार्य । B. महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा । C. नाटक सम्राट बालकृष्ण सम । D. कविशिरोमणि लेखनाथ पौड्याल ।</p> | |
| iii | <p>यस ऋतुमा रामलाई कोसँग तुलना गरिएको छ ?</p> <p>A. हिमाल । B. शशी । C. रवि । D. रावण ।</p> | |
| iv | <p>यस ऋतुमा किन कमलका फूलहरू बिलाउँछन्?</p> <p>A. हावा चलेर । B. घाम लागेर । C. हिउँ परेर । D. पोखरी तातेर ।</p> | |
| v | <p>यस ऋतुले कसको लागि दुर्भाग्य लिएर आएको हुन्छ?</p> <p>A. सुखी-घनी । B. दुखी-सुखी । C. धनी-गरीब । D. गरीब-दुखी ।</p> | |
| vi | <p>दुःखी गरीबका लेखा नख - देखी शिखा - तक ।</p> | |

| | | |
|-----------|---|---------------|
| | <p>चर्चरी चिरने पापी हेमन्तै घोर नारक' उक्त पद्यमा 'नख - देखी शिखा - तक' भनेको के हो ?</p> <p>A. खुट्टादेखि अनुहारसम्म । B. नदीदेखि सागरसम्म । C. नङ्देखि टुप्पीसम्म । D. पूर्वदेखि पश्चिमसम्म ।</p> | |
| vii | <p>'दाँतको झगड़ा हुन्छ' यहाँ कविले के भन्न चाहेका हुन् ?</p> <p>A. भनाभन गरेर झगड़ा गर्नु। B. टोकाटोक गरेर झगड़ा गर्नु। C. जाडोले दाँत कट्कटाउनु । D. खाना चपाउदा दाँत ठोकिन्छ।</p> | |
| viii | <p>दुःखीका लागि हेमन्तका रात झैं लाग्छन् ।</p> <p>A. घड़ी तुल्य पला । B. पला तुल्य घड़ी। C. घड़ी तुल्य वर्ष । D. सुधा तुल्य घड़ी ।</p> | |
| | <p>भाग - दुई वर्णनात्मक प्रश्नहरू</p> | |
| 3 | निम्नलिखित प्रश्नका उत्तर लेख्नुहोस् (कुनै पाँच मात्र) - | 2x5=10 |
| i | जुनेली रेखा उपन्यासकी मूल पात्राको नाम के हो? उसको लोभको मृत्यु कुन कारणले भएको थियो ? | |
| ii | जसेलाई हट्टाबाहर गर्नुमा अंग्रेज बडासाहबको के स्वार्थ लुकेको थियो ? | |
| iii | हट्टाबाहर भएर जसेले कहाँ-कहाँ के-के गरेर जीवनयापन गर्नुको थियो ? | |
| iv | पुतलीले राधे बिरालोको पञ्जाबाट भागेको दृश्यबाट मालिनीले के शिक्षा पाई ? | |
| v | जुनेली रेखा उपन्यासमा कसको कारणले गर्दा कहाँका गरीब मजदुरहरूले दुःख-कष्ट भोग्नुपरेको छ ? | |
| 4 | निम्न प्रश्नहरूका उत्तर लेख्नुहोस् - | 2x3=6 |
| i | लेखनाथ पौड्यालले रचेका कुनै दुई कृतिका नाम लेख्नुहोस् ? | |
| ii | नेपाली साहित्यका शेक्सपियर भनेर कसलाई जानिन्छ ? उनले कति वर्षको उमेरदेखि कविता लेख्न थालेका हुन् ? | |
| iii | पारिजातको जन्म कहाँ अनि कहिले भएको थियो ? | |
| | निम्नलिखित प्रश्नहरूका उत्तर लेख्नुहोस्। | |
| 5 | 'किन्तु नारी एकमात्र पत्नी नै त होइन, त्यो पत्नी बाहेक केही हो, बहिनी हो, दिदी हो, बुहारी हो, भाउज्यू हो, आमा हो र यी सबैभन्दा नारी मूर्तिमान ममता हो।' -उक्त गद्यांशमा नारीका कुन-कुन रूप देखाउन खोजिएको छ ? | 2 |
| 6 | नारीको कुन रूपलाई सबभन्दा श्रेष्ठ मानिएको छ ? किन ? | 2 |
| 7 | यात्रीले सानीलाई भान्सा पकाउनका निम्ति के-के ल्याउन लगायो ? | 3 |
| 8 | रूपको मूल्य कथामा रानु र विमलको भित्री रूपमा के फरक थियो ? अथवा रूपको मूल्य कथाको अन्तमा "प्रमोद र सानी बज्यै मरे जस्ता भए। बारी हरियो थियो" भनेर लेखकले के प्रष्ट पार्न चाहेका हुन्? | 3 |
| 9 | उज्यालीको मनमा कस्तो पीडा लुकेको थियो? त्यो पीडा कसको माध्यमबाट पोख्र पाई ? | 3 |
| | निम्नलिखित प्रश्नहरूका उत्तर लेख्नुहोस् - | |
| 10 | हाइ हाइ अंग्रेजी भनेर देवकोटाले हामीलाई के भन्न चाहेका हुन् ? | 2 |

| | | |
|-----|---|--------------|
| 11 | तिहारको कुन दिन सयपत्री फूलको महानता सर्वोकृष्ट हुन्छ? किन ? | 2 |
| 12 | सयपत्री फूल र नेपाली जातिमा के समानता छ ? | 4 |
| | निम्न प्रश्नहरूका संक्षेपमा उत्तर लेख्नुहोस्। | |
| 13 | संसारमा नाटक उत्पतिको श्रेय किन ती आदिम मानवहरूलाई जान्छ ? | 2 |
| 14 | नीतिशा को हुन् ? उनी कलमको माध्यमले के-को विरोध गर्न चाहन्छिन् ? | 3 |
| 15 | निरीक्षकले नीतिशाको कलम भाँचिदिएपछि कसरी अत्याचारको विरोध गर्ने घोषणा गरिन् ? | 3 |
| 16 | निम्न प्रश्नहरूका उत्तर लेख्नुहोस् - | 3x2=6 |
| i | नेपाली भाषालाई किन साझा भाषा भनिएको हो ? | |
| ii | नेपाली भाषामा रचिएको पहिलो र दोस्रो कृति कुन-कुन हो ? | |
| iii | विजय मल्ल र पारिजातका एक-एकवटा उपन्यासका नाम लेख्नुहोस् ? | |
| 17. | तल दिइएको कुनै एक विषयमा लगभग १५० शब्दहरूको निबन्ध लेख्नुहोस् । <ul style="list-style-type: none"> • चलभाष (मोबाइल)-को लाभ र हानि। • जी २० सम्मेलन । • खेलकूदको महत्व । | 5 |
| 18 | मातृभाषाको महत्त्व जनाउँदै अमेरीकामा पढ्ने भाइलाई पत्र लेख्नुहोस् । अथवा आफ्नो विद्यालयमा आपदा सचेतना कार्यक्रम आयोजित गरिदिने माग गर्दै आपदा विभागका, निर्देशकलाई एउटा निवेदन पत्र लेख्नुहोस् । | 5 |